

Cyngor Sir Ynys Môn	
Adroddiad i:	Pwyllgor Polisi Cynllunio
Dyddiad:	23 Medi 2026
Testun:	Adroddiad Monitro Blynyddol Drafft 2025-26
Deiliad/Deiliaid Portffolio:	Y Cyng. Nicola Roberts (Cynllunio, Diogelu'r Cyhoedd a Newid Hinsawdd)
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Christian Branch Pennaeth Rheoleiddio a'r Gwasanaeth Datblygu Economaidd
Awdur yr Adroddiad: Ffôn: E-bost:	Lowri F. Williams (Arweinydd y Tîm Polisi Cynllunio) lowriwilliams3@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Yn berthnasol i bob Aelod Etholedig

1.0 Pwrpas yr Adroddiad

1.1 Mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar y canlynol:

- Cyflwyno'r Adroddiad Monitro Blynyddol er mwyn cytuno arno cyn ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru.

2.0 Y Penderfyniad Gofynnol

2.1 Bod y Pwyllgor yn cymeradwyo Adroddiad Monitro Blynyddol 2025-26 a'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru.

3.0 Adroddiad Monitro Blynyddol (AMB)

3.1 Bydd yr aelodau'n ymwybodol ei bod yn ofynnol monitro Cynlluniau Datblygu Lleol yn flynyddol a bod yn rhaid cyflwyno adroddiad yn crynhoi monitro o'r fath i Lywodraeth Cymru erbyn 31ain Hydref bob blwyddyn. Pwrpas yr adroddiad hwn yw cyflwyno drafft o'r wythfed Adroddiad Monitro Blynyddol, sy'n adrodd ar y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2025 a 31 Mawrth 2026. Lluniwyd yr AMB gan swyddogion y Tîm Polisi Cynllunio.

3.2 Mae'r AMB yn darparu sylfaen dystiolaeth bwysig ar gyfer yr adolygiad o'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (CDLIC) a thros amser gall AMB ddangos tueddiadau, egluro pa bolisiâu sy'n cyflawni neu fel arall, a thynnu sylw at p'un a oes unrhyw fylchau neu hepgoriadau yn y ddarpariaeth polisi. Mae'r canfyddiadau hefyd yn

arbennig o bwysig wrth lywio'r gwaith o baratoi'r Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) newydd ar gyfer Ynys Môn.

3.3 Mae'r AMB yn rhestru'r prif ganfyddiadau ac mae'r rhain wedi'u nodi fel a ganlyn:

- Yn gyffredinol, mae'r gwaith monitro yn dangos bod y rhan fwyaf o bolisïau'r CDLI ar y Cyd yn parhau i gael eu gweithredu'n effeithiol ac yn parhau i gyfrannu at gyflawni amcanion y Cynllun.
- Nid yw'r rhan fwyaf o ddangosyddion yn gofyn am weithredu pellach y tu hwnt i fonitro parhaus. Mae nifer o ddangosyddion eisoes wedi'u cyflawni neu nid ydynt yn berthnasol i Ynys Môn mwyach ac felly nid oes angen eu monitro'n barhaus.
- Lle nad yw rhai dangosyddion wedi cyrraedd eu targedau, yn gyffredinol nid yw hyn wedi codi pryderon sylweddol ynghylch gweithredu polisi. Yn y rhan fwyaf o achosion, yr ymateb priodol yw parhau i fonitro ac ystyried y canfyddiadau drwy baratoi Cynllun Datblygu Lleol newydd Ynys Môn.
- Mae polisïau iaith Gymraeg y Cynllun yn parhau i gael eu cymhwyso drwy'r broses rheoli datblygu. Yn ystod y flwyddyn fonitro, cyflwynwyd 4 Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg a 7 Datganiad Iaith Gymraeg lle bo angen.
- Ni roddwyd unrhyw ganiatâd cynllunio yn groes i Bolisi PS1 yn ystod y cyfnod monitro, sy'n dangos bod gofynion y polisi iaith Gymraeg yn parhau i gael eu gweithredu'n effeithiol.
- Yn 2025/26, rhoddwyd caniatâd cynllunio ar gyfer 154 o unedau tai newydd ar safleoedd nad oedd ganddynt ganiatâd ar ddyddiad mabwysiadu'r Cynllun, ac mae 114 ohonynt yn unedau fforddiadwy, sef 74% o'r holl ganiatadau tai.
- Cofnodwyd 134 o unedau preswyl wedi'u cwblhau ar gyfer Ynys Môn, ac roedd 68 ohonynt yn unedau tai fforddiadwy, sef 51% o'r unedau a gwblhawyd.¹
- Mae'r gyfran uchel o ddarpariaeth tai fforddiadwy yn 2025-26 yn dangos rôl barhaus polisïau tai'r Cynllun o ran cefnogi anghenion tai lleol a chymunedau lleol. Gall hefyd awgrymu y gallai fod diffyg cyflenwi tai ar y farchnad agored yn y diwydiant adeiladu yn yr ardal.
- Mae polisïau seilwaith yn parhau i weithredu'n effeithiol. Llwyddodd un cais cynllunio i sicrhau cyfraniadau gan ddatblygwyr yn ystod y cyfnod monitro, a oedd yn ymwneud â gwelliannau i briffyrdd lleol drwy gytundeb Adran 106.
- Ni chymeradwywyd unrhyw geisiadau cynllunio yn groes i Bolisi ISA 1, sy'n golygu bod y targed i atal datblygu lle nad oes digon o seilwaith yn dal i gael ei fodloni.
- Polisi ISA 2: Mae Cyfleuster Cymunedol y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn dal i gael ei roi ar waith yn effeithiol. Roedd chwe chais cynllunio yn ymwneud â cholli cyfleusterau cymunedol blaenorol, ond nid oedd yr un ohonynt yn mynd yn groes i gynnal neu wella gofynion cyfleusterau presennol y polisi oherwydd nad oedd y cyfleusterau'n hyfyw, oherwydd nad oeddent yn cael eu defnyddio mwyach, neu oherwydd eu bod wedi'u hadleoli.

¹ Gofyniad Blyneddol Cyfartalog y Cyd-gynllun yw 479. Mae gofyniad blyneddol cyfartalog dangosol ar gyfer Ynys Môn a Gwynedd wedi cael ei ddefnyddio i helpu i fonitro'r gyfradd gwblhau ar ôl 2023.

- Mae polisïau mannau agored yn parhau i ddiogelu mannau agored presennol a sicrhau darpariaeth neu gyfraniadau lle bo angen.
- Cymeradwywyd chwe chais am 10 neu fwy o anheddau yn ystod y flwyddyn fonitro, gyda darpariaeth mannau agored neu gyfraniadau ariannol yn cael eu hystyried yn unol â Pholisi ISA 5.
- Cyfanswm y cyfraniad ariannol o geisiadau cynllunio perthnasol oedd £25,546.21 a sicrhawyd tuag at ddarpariaeth mannau agored yn ystod y cyfnod monitro.
- Mae polisïau trafndiaeth yn parhau i gael eu gweithredu'n effeithiol. Cefnogwyd un cais mawr gan Asesiad Trafnidiaeth, ac ni chafwyd unrhyw geisiadau heb Asesiad Trafnidiaeth gofynnol.
- Yn ystod y cyfnod monitro, cafodd 391 o geisiadau eu cefnogi gan Ddatganiadau Trafnidiaeth a chyflwynwyd 31 o Gynlluniau Rheoli Traffig Adeiladu.
- Ni chaniatawyd unrhyw geisiadau cynllunio a fyddai'n niweidiol neu'n effeithio'n andwyol ar dir a ddiogelir ar gyfer seilwaith trafndiaeth.
- Mae monitro perygl llifogydd yn dangos bod polisïau perthnasol yn dal i gael eu defnyddio'n effeithiol.

3.4 Mae'r canlyniadau monitro'n dangos, er bod darpariaeth tai yn parhau i fod yn is na'r disgwyliadau o ran taflwybr a bod safleoedd tai a ddyrannwyd yn parhau i danberfformio, mae'r rhan fwyaf o bolisïau'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn gweithredu'n effeithiol.

3.5 Mae'r Adroddiad Monitro Blynnyddol hwn yn adrodd ar ddata o Ynys Môn yn unig oherwydd bod trefniadau cydweithio â Chyngor Gwynedd ar faterion Polisi Cynllunio wedi dod i ben ym mis Ebrill 2023. Mae'n dilyn yr un fformat ag adroddiadau a dogfennau blaenorol ar berfformiad y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd sy'n berthnasol i Ynys Môn yn unig.

3.6 Mae'r wybodaeth a gyflwynir yn yr Adroddiad yn darparu tystiolaeth ddefnyddiol i hysbysu datblygiad polisi yn y dyfodol, yn enwedig yng nghyd-destun paratoi Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) newydd ar gyfer Ynys Môn a fydd yn adlewyrchu anghenion yr Ynys o safbwynt amgylcheddol, economaidd a chymdeithasol.

4.0 Argymhelliad

4.1 Argymhellir bod Aelodau'n ystyried ac yn cytuno ar yr Adroddiad Monitro Blynnyddol drafft (**Atodiad 1**) a'i gasgliadau (fel y nodir uchod yn y prif ganfyddiadau) er mwyn gallu ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru erbyn y dyddiad gofynnol, sef 31 Hydref 2026.